

ABC ANTYDYSKRIMINACJI

PRZYDATNE DEFINICJE

RÓWNOUPRAWNIENIE

Nieodłączny element praw człowieka. Pojęcie wywodzące się z epoki oświecenia. Jest terminem prawnym i oznacza równość różnych podmiotów prawnych w ramach określonego systemu prawnego. Jest to proces prawnego zrównywania do tej pory nierównouprawnionych podmiotów prawnych w ramach danego systemu prawnego. Możemy mówić, na przykład, o równouprawnieniu kobiet, osób niepełnosprawnych, mniejszości religijnych. Jednak termin równouprawnienie odnosi się do stanu formalnego, dotyczącego brzmienia przepisów prawnych. Pojęcie to nie mówi nic o praktyce społecznej, o realnej możliwości korzystania przez dane grupy czy jednostki z zapisanych uprawnień.

RÓWNOŚĆ

Termin szerszy niż równouprawnienie. Oznacza realną sytuację, w której możemy faktycznie korzystać z przysługujących nam równych praw. Równość nie pojawia się automatycznie wraz z wprowadzeniem równouprawnienia w przepisach prawnych. Nierówności wynikają bowiem nie tylko z przepisów prawa, ale przede wszystkim z nieformalnych czynników głęboko zakorzenionych w kulturze danego społeczeństwa, między innymi tradycji, nawyków i przekonań. Dlatego droga do prawdziwej równości wiąże się z przeciwdziałaniem stereotypom, które prowadzą do uprzedzeń i dyskryminacji określonych grup społecznych i osób.

STEREOTYP

Skrajnie przejaskrawiony obraz danej grupy, traktujący wszystkich jej członków w sposób niezróżnicowany, niezależnie od ich cech indywidualnych. Stereotypy często oparte są na niepewnej lub fałszywej wiedzy o świecie, utrwalonej przed tradycję i trudno podlegają zmianom. Stereotypy cechują jednostronność, sztywność, żywotność, nieprzemakalność (odporność na argumenty i fakty).

UPRZEDZENIE

Negatywne opinie lub uczucia wobec innych grup społecznych żywione z powodu samej przynależności do danej grupy. To także nieprzychylna ocena, osąd dokonany na podstawie stereotypowych przekonań.

DYSKRYMINACJA

Traktowanie kogoś gorzej niż innych w tej samej sytuacji. Dyskryminuje się ludzi z różnych powodów, na przykład ze względu na płeć, rasę, wiek, status materialny, wyznanie czy orientację seksualną. Dyskryminacja może przejawiać się w sposób jawny i wówczas mówimy o dyskryminacji bezpośredniej. Może ona jednak także przyjmować ukrytą formę, kiedy pozornie neutralne warunki, kryteria lub praktyki są niekorzystne dla pewnych grup i osób. Wówczas mówimy o dyskryminacji pośredniej. Niekiedy dyskryminacja ta

jest tak „przeźroczysta”, że dyskryminowane osoby nie zdają sobie z niej sprawy.

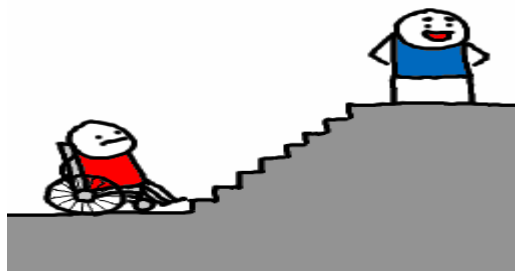

Rodzaje dyskryminacji

Ageizm - Dyskryminacja oraz wyznawanie irracjonalnych poglądów i przesądów dotyczących jednostek lub grup społecznych opartych na ich wieku. Przyjmuje się stereotypowe założenia na temat fizycznych lub umysłowych cech ludzi z określonej grupy wiekowej i zwykle wyraża się je w sposób poniżający.

Ableizm - Przekonanie, że niepełnosprawność jest czymś negatywnym, co w miarę możliwości powinno być leczone, naprawiane lub eliminowane. Jest to także zestaw przekonań i zachowań, które zmierzają do nierównego traktowania osoby ze względu na faktyczną bądź spodziewaną niepełnosprawność.

Antysemityzm - Postawa wyrażająca uprzedzenie, niechęć, wrogość oraz dyskryminująca Żydów oraz osób pochodzenia żydowskiego.

Ekstremalny antysemityzm głosiła ideologia niemieckiego nazizmu, doprowadzając do próby wyniszczenia narodu żydowskiego w Europie podczas II wojny światowej.

Dyskryminacja wielokrotna - Dyskryminacja z więcej niż jednego powodu, na przykład nie tylko ze względu na wiek, ale również ze względu na płeć i niepełnosprawność.

Homofobia - Irracjonalny strach przed osobami homoseksualnymi, silna niechęć, nieufność, nienawiść i wrogość do nich oraz ich dyskryminowanie.

Islamofobia - Strach i dyskryminacja osób na podstawie faktycznej, przypuszczalnej lub zewnętrznie przypisanej przynależności do grupy muzułmanów.

Klasizm - Uprzedzenia lub dyskryminacja związane z przynależnością do klasy/warstwy społeczno-ekonomicznej.

Ksenofobia - Oksfordzki słownik języka angielskiego definiuje ksenofobię jako *patologiczny strach przed cudzoziemcami lub obcymi krajami*. Ksenofobia oznacza niechęć do innych, „obcych” i cudzoziemców. Ksenofobia jest odczuciem lub percepcją opartą na społecznych konstrukcjach i ideach, a nie na obiektywnych faktach.

Rasizm - Zespół poglądów głoszących tezę o nierówności ludzi, a wynikająca z nich ideologia przyjmuje wyższość jednych ras nad

innymi. Rasizm opiera się na przekonaniu, że różnice w wyglądzie ludzi niosą za sobą niezbywalne różnice osobowościowe i intelektualne.

Romofobia - Odczuwanie niechęci, nieuzasadnionego lęku przed Romami. Dyskryminacja tej grupy etnicznej.

